

आंतरराष्ट्रीय संघटना

- विशिष्ट उद्दिष्टे एकत्र आणण्यासाठी वेगवेगळ्या राष्ट्रीय सरकारांनी किंवा व्यक्तींनी स्थापन केलेल्या कायमस्वरूपी व्यवस्था म्हणजेच आंतरराष्ट्रीय संघटना.
- संघटना एखाद्या कराराद्वारे स्थापित केल्या जाऊ शकतात किंवा आंतरराष्ट्रीय कायद्याद्वारे शासित एक साधन असू शकतात आणि त्यांचे स्वतःचे कायदेशीर व्यक्तिमत्व असू शकते, जसे की संयुक्त राष्ट्र, जागतिक आरोग्य संघटना आणि NATO.
- काही संस्था व्यापित जागतिक आहेत, तर काही प्रादेशिक किंवा विशिष्ट राष्ट्रांपुरत्या मर्यादित आहेत.

आजच्या या लेखात खालील संघटनांचा आपण अभ्यास करणार आहोत.

1. जागतिक अन्न कार्यक्रम
2. जागतिक आरोग्य संघटना
3. आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालय
4. आंतरराष्ट्रीय न्यायालय
5. आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना

जागतिक अन्न कार्यक्रम (WFP)

- जागतिक अन्न कार्यक्रम (WFP) ही जीवन वाचवणारी आणि जीवन बदलणारी, आणीबाणीच्या परिस्थितीत अन्न सहाय्य पुरवणारी आणि पोषण सुधारण्यासाठी आणि लवचिकता निर्माण करण्यासाठी समुदायांसोबत काम करणारी अग्रणी मानवतावादी संस्था आहे.
- त्याची स्थापना 1961 मध्ये अन्न आणि कृषी संघटना (FAO) आणि संयुक्त राष्ट्र महासभा (UNGA) द्वारे रोम, इटली येथे मुख्यालयासह केली गेली.
- हे युनायटेड नेशन्स सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट ग्रुप (UNSDG), शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) पूर्ण करण्याच्या उद्देशाने UN एजन्सी आणि संस्थांच्या युतीचे सदस्य देखील आहे.
- आंतरराष्ट्रीय समुदायाने 2030 पर्यंत भूक संपवणे, अन्न सुरक्षा साध्य करणे आणि पोषण सुधारण्यासाठी वचनबद्ध केले आहे.
- WFP 88 देशांना मदत करते आणि 97 दशलक्ष लोकांना (2019 मध्ये) मदत केली आहे जी 2012 नंतरची सर्वात मोठी संख्या आहे.

उद्दिष्टे/Objectives

- WFP आपत्कालीन सहाय्य तसेच पुनर्वसन आणि विकास सहाय्य यावर लक्ष केंद्रित करते. त्याचे दोन तृतीयांश काम संघर्षग्रस्त देशांमध्ये आहे, जेथे लोक इतर ठिकाणांपेक्षा तिप्पट कुपोषित होण्याची शक्यता आहे.
- अन्नाच्या प्रवेशाचे रक्षण करून उपासमार संपवणे.
- पोषण सुधारणे आणि अन्नसुरक्षा मिळवणे.
- SDG अंमलबजावणीला पाठिंबा देणे आणि त्याच्या परिणामांसाठी भागीदारी करणे.

WFP द्वारे जारी केलेला अहवाल/Report Released by WFP

- अन्न संकटावरील जागतिक अहवाल- अन्न संकटावरील जागतिक अहवाल जगातील तीव्र भुकेचे प्रमाण वर्णन करतो. हे जगभरातील अन्न संकटांना कारणीभूत असलेल्या घटकांचे विश्लेषण प्रदान करते.

पुरस्कार/Award Won

- भुकेचा सामना करण्यासाठी, संघर्षग्रस्त भागात शांततेसाठी परिस्थिती सुधारण्यासाठी आणि युद्ध आणि संघर्षाचे शस्त्र म्हणून भुकेचा वापर रोखण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांसाठी WFP ला 2020 चे शांततेचे नोबेल पारितोषिक देण्यात आले आहे.

WFP आणि भारत

1963 पासून WFP भारतात कार्यरत आहे, देशाने अन्नधान्य उत्पादनात स्वयंपूर्णता प्राप्त केल्यापासून अन्न वितरणापासून तांत्रिक सहाय्यापर्यंत कामाचे संक्रमण होत आहे. WFP प्रामुख्याने भारतामध्ये ज्या क्षेत्रांमध्ये मदत करते ते खालीलप्रमाणे आहेत:

1. लक्षित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेत परिवर्तन/Transforming the targeted public distribution system
2. सरकारी वाटप केलेल्या अन्नधान्याचे बळकटीकरण/Fortification of government distributed food
3. अन्न असुरक्षिततेचे मॅपिंग आणि निरीक्षण/Mapping and monitoring of food insecurity

उपक्रम/initiative

जेवण शेअर करा/Share the Meal

- ShareTheMeal हा संयुक्त राष्ट्रांच्या जागतिक अन्न कार्यक्रमाचा (WFP) उपक्रम आहे.
- ShareTheMeal ॲपच्या देणग्या विविध WFP ऑपरेशन्सना समर्थन देतात ज्यामध्ये लवचिकता निर्माण करणे आणि शाळा फीडिंग प्रोग्राम्सपासून ते आणीबाणीमध्ये अन्न सहाय्य प्रदान करणे.
- हे ॲप 2015 मध्ये लॉंच करण्यात आले होते आणि तेव्हापासून, त्याने येमेन, सीरिया आणि नायजेरियासह जगातील काही सर्वात मोठ्या अन्न संकटांना मदत प्रदान करण्यात मदत केली आहे.

निधी/Funding

- WFP कडे निधीचा कोणताही स्वतंत्र स्रोत नाही, तो पूर्णपणे ऐच्छिक देणग्यांद्वारे पुरविला जातो. त्याचे प्रमुख देणगीदार हे सरकार आहेत, परंतु संस्थेला खाजगी क्षेत्र आणि व्यक्तींकडून देणग्या देखील मिळतात.

शासन आणि नेतृत्व/Governance and leadership

- जागतिक अन्न कार्यक्रम (WFP) WFP कार्यकारी मंडळाद्वारे नियंत्रित केला जातो, ज्यामध्ये 36 सदस्य असतात.
- या संस्थेचे प्रमुख कार्यकारी संचालक आहेत, ज्याची संयुक्त राष्ट्रसंघाचे सरचिटणीस आणि संयुक्त राष्ट्रांच्या अन्न आणि कृषी संघटनेचे महासंचालक यांनी संयुक्तपणे नियुक्ती केली आहे. कार्यकारी संचालकाची नियुक्ती निश्चित पाच वर्षांच्या मुदतीसाठी केली जाते आणि ते संस्थेच्या प्रशासनासाठी तसेच त्याचे कार्यक्रम, प्रकल्प आणि इतर क्रियाकलापांच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार असतात. 2017 पासून, हे पद डेव्हिड बीसले यांच्याकडे आहे.

जागतिक आरोग्य संघटना

- जागतिक आरोग्य संघटना ही संयुक्त राष्ट्रांच्या आरोग्यासाठी असलेल्या विशेष संस्था आहे जीची स्थापना 1948 मध्ये झाली.
- त्याचे मुख्यालय जिनेव्हा, स्वित्झर्लंड येथे आहे.

- 194 सदस्य देश, 150 देश कार्यालये, सहा प्रादेशिक कार्यालये आहेत.
- ही एक आंतर-सरकारी संस्था आहे आणि तिच्या सदस्य देशांच्या सहकार्याने सहसा आरोग्य मंत्रालयांमार्फत कार्य करते.
- WHO जागतिक आरोग्यविषयक बाबींवर नेतृत्व प्रदान करते, आरोग्य संशोधनाचा अजेंडा तयार करते, निकष आणि मानके ठरवते, पुराव्यावर आधारित धोरण पर्याय स्पष्ट करते, देशांना तांत्रिक समर्थन पुरवते आणि आरोग्य ट्रेडचे निरीक्षण आणि मूल्यांकन करते.
- हे 7 एप्रिल 1948 रोजी कार्य करण्यास सुरुवात झाली - ही तारीख आता दरवर्षी जागतिक आरोग्य दिन म्हणून पाळली जाते.

जागतिक आरोग्य दिन 2021 थीम: प्रत्येकासाठी, सर्वत्र एक सुंदर, निरोगी जग तयार करण्याची ही वेळ आहे. (It's time to build a fairer, healthier world for everyone, everywhere)

उद्दिष्टे/ Objectives

- आंतरराष्ट्रीय आरोग्य कार्याचे निर्देश आणि समन्वय अधिकारी म्हणून कार्य करणे.
- संयुक्त राष्ट्रसंघ, विशेष एजन्सी, सरकारी आरोग्य प्रशासन, व्यावसायिक गट आणि योग्य वाटतील अशा इतर संस्थांशी प्रभावी सहयोग स्थापित करणे आणि राखणे.
- आरोग्य सेवा बळकट करण्यासाठी, विनंती केल्यावर, सरकारांना सहाय्य प्रदान करणे.
- आरोग्याच्या प्रगतीत योगदान देणाऱ्या वैज्ञानिक आणि व्यावसायिक गटांमधील सहकार्याला प्रोत्साहन देणे.

WHO आणि भारत

- 12 जानेवारी 1948 रोजी भारत WHO चा सदस्य बनला.
- दक्षिण पूर्व आशियाचे प्रादेशिक कार्यालय नवी दिल्ली येथे आहे.
- 1967 मध्ये, WHO ने इंटेन्सिफाइड स्मॉलपॉक्स निर्मूलन कार्यक्रम सुरू केला.
- जागतिक आरोग्य संघटना (WHO) सह भारत सरकारच्या समन्वित प्रयत्नांमुळे, 1977 मध्ये स्मॉलपॉक्स निर्मूलन करण्यात आले.
- WHO च्या 1988 च्या जागतिक पोलिओ निर्मूलन उपक्रमाला जागतिक बँकेकडून आर्थिक आणि तांत्रिक मदत घेऊन भारताने या रोगाविरुद्धची लढाई सुरू केली.
- WHO द्वारे 27 मार्च 2014 रोजी संपूर्ण दक्षिण-पूर्व आशिया प्रदेशासह भारताला पोलिओमुक्त प्रमाणपत्र प्राप्त झाले.

जागतिक आरोग्य सभा/ World Health Assembly

- सर्व 194 सदस्य राज्यांतील प्रतिनिधींनी बनलेली WHA ही एजन्सीची सर्वोच्च निर्णय घेणारी संस्था म्हणून काम करते.
- डब्ल्यूएचए दरवर्षी संमेलन घेते आणि महासंचालक निवडण्यासाठी, ध्येये आणि प्राधान्यक्रम निश्चित करण्यासाठी आणि डब्ल्यूएचओचे बजेट आणि क्रियाकलाप मंजूर करण्यासाठी जबाबदार आहे.
- सध्याचे महासंचालक टेड्रोस अधानोम आहेत, माजी आरोग्य मंत्री आणि इथिओपियाचे परराष्ट्र मंत्री, ज्यांनी 1 जुलै 2017 रोजी त्यांचा पाच वर्षांचा कार्यकाळ सुरू केला होता.

COVAX

- COVAX हा कोविड-19 साठीच्या आजाराला प्रतिसाद म्हणून जागतिक आरोग्य संघटना (WHO), युरोपियन कमिशन आणि फ्रान्स यांनी एप्रिल 2020 मध्ये लॉन्च केला होता.
- COVAX हा जगाच्या कानाकोपऱ्यातील लोकांना कोविड-19 लसी उपलब्ध झाल्यानंतर त्यांच्या संपत्तीची पर्वा न करता त्यांना प्रवेश मिळेल याची खात्री करण्याचा एक प्रयत्न आहे.
- 2021 च्या अखेरीस 2 अब्ज डोस उपलब्ध करून देण्याचे प्रारंभिक उद्दिष्ट आहे, जे उच्च जोखीम आणि असुरक्षित लोकांचे तसेच फ्रंटलाइन आरोग्य सेवा कर्मचाऱ्यांचे संरक्षण करण्यासाठी पुरेसे असावे.
- भारत हा एक लाभार्थी आहे आणि म्हणून, कोवॅक्स सुविधेकडून लसींचा ठराविक प्रमाणात प्राप्त होईल.

आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालय

- 'द रोम स्टॅट्युट' नावाच्या आंतरराष्ट्रीय कराराद्वारे शासित, ICC ही जगातील पहिली कायमस्वरूपी आंतरराष्ट्रीय फौजदारी न्यायालय आहे.
- हे तपास करते आणि, जेथे आवश्यक आहे, आंतरराष्ट्रीय समुदायासाठी चिंतेच्या गंभीर गुन्ह्यांचा आरोप असलेल्या व्यक्तींवर खटला चालवते: नरसंहार, युद्ध गुन्हे, मानवतेविरुद्ध गुन्हे आणि आक्रमकतेचा गुन्हा.
- आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायाच्या माध्यमातून, ICC चे उद्दिष्ट आहे की त्यांना त्यांच्या गुन्ह्यांसाठी जबाबदार धरावे आणि हे गुन्हे पुन्हा घडण्यापासून रोखण्यात मदत करा.
- अमेरिका आणि चीनसह भारत रोम कायद्याचा सदस्य नाही.
- अलीकडेच मलेशियाने रोम कायद्याला मान्यता दिली आहे आणि आयसीसीचा 124 वा सदस्य बनला आहे.

इतिहास

- 17 जुलै 1998 रोजी अधिक न्याय्य जग निर्माण करण्याच्या दिशेने 120 राज्यांनी रोम कायदा स्वीकारला.

- 1 जुलै 2002 रोजी 60 राज्यांनी अधिकृतपणे ICC ची स्थापना केल्यानंतर रोम कायदा लागू झाला. त्याचे कोणतेही पूर्वलक्षी अधिकार क्षेत्र नसल्यामुळे, ICC या तारखेला किंवा त्यानंतर घडलेल्या गुन्हांशी संबंधित आहे.
- आज 'रोम कायदा' हे ICC चे मार्गदर्शक कायदेशीर साधन म्हणून काम करते, जे गुन्हांचे घटक, प्रक्रियांचे नियम आणि पुरावे आणि बरेच काही यासारख्या इतर कायदेशीर मजकुरात स्पष्ट केले आहे.

तथ्ये आणि आकडेवारी

- आज ICC मध्ये अंदाजे 100 राज्यांमधून 900 हून अधिक कर्मचारी आहेत.
- त्याच्या 6 अधिकृत भाषा आहेत: इंग्रजी, फ्रेंच, अरबी, चीनी, रशियन आणि स्पॅनिश.
- ICC ची 6 क्षेत्रीय कार्यालये आहेत: किन्शासा आणि बुनिया (काँगोचे लोकशाही प्रजासत्ताक, "DRC"); कंपाला (युगांडा); बांगुई (मध्य आफ्रिकन रिपब्लिक, "CAR"); नैरोबी (केनिया), अबिदजान (कोटे डी'आयव्होअर).
- इंग्रजी आणि फ्रेंच या 2 कार्यरत भाषा आहेत.
- हेग, नेदरलँड्स येथे ICC मुख्यालय.
- आतापर्यंत 27 प्रकरणे न्यायालयासमोर आहेत, काही प्रकरणांमध्ये एकापेक्षा जास्त संशयित आहेत.
- 16 जणांना ICC डिटेन्शन सेंटरमध्ये ताब्यात घेण्यात आले आहे.
- ICC ही संयुक्त राष्ट्रसंघाची संघटना नाही परंतु तिचा संयुक्त राष्ट्रांशी सहकार्य करार आहे.
- न्यायमूर्तींनी 8 दोषी आणि 3 निर्दोष मुक्त केले आहेत.
- न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र आणि कामकाज

रोम कायदा, चार मुख्य गुन्हांसाठी आयसीसी अधिकार क्षेत्र मंजूर करतो:

1. नरसंहाराचा गुन्हा
2. मानवतेविरुद्ध गुन्हे
3. युद्ध गुन्हे
4. आक्रमकतेचा गुन्हा
5. मर्यादा

न्यायिक संस्था म्हणून, आयसीसीचे स्वतःचे पोलिस दल किंवा अंमलबजावणी संस्था नाही; अशा प्रकारे, ते समर्थनासाठी जगभरातील देशांच्या सहकार्यावर अवलंबून आहे, विशेषतः अटक करणे, अटक केलेल्या व्यक्तींना हेगमधील ICC बंदी केंद्रात स्थानांतरित करणे, संशयितांची मालमत्ता गोठवणे आणि शिक्षा लागू करणे.

भारत आणि आय.सी.सी

भारताने रोम कायद्यावर स्वाक्षरी केली नाही आणि अशा प्रकारे, खालील कारणांमुळे आयसीसीचा सदस्य नाही:

1. राज्य सार्वभौमत्व
2. राष्ट्रीय हितसंबंध
3. पुरावे संकलित करण्यात अडचण

4. निष्पक्ष वकील शोधण्यात समस्या
5. गुन्हेगारीची व्याख्या

आंतरराष्ट्रीय न्यायालय

- ICJ ची स्थापना 1945 मध्ये युनायटेड नेशन्स चार्टरद्वारे झाली आणि एप्रिल 1946 मध्ये काम करण्यास सुरुवात केली.
- हेग (नेदरलँड) येथील पीस पॅलेस येथे स्थित संयुक्त राष्ट्रसंघाचे हे प्रमुख न्यायिक अंग आहे.
- संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या सहा प्रमुख अवयवांच्या विपरीत, हे एकमेव आहे जे न्यूयॉर्क (यूएसए) मध्ये नाही.
- हे राज्यांमधील कायदेशीर विवादांचे निराकरण करते आणि आंतरराष्ट्रीय कायदानुसार, अधिकृत युनायटेड नेशन्स अवयव आणि विशेष एजन्सीद्वारे संदर्भित कायदेशीर प्रश्नांवर सल्लागार मते देते.
- त्यात 193 देश पक्ष आहेत.

रचना

- न्यायालय 15 न्यायाधीशांचे बनलेले आहे, जे संयुक्त राष्ट्र महासभा आणि सुरक्षा परिषदेद्वारे नऊ वर्षांच्या पदासाठी निवडले जातात. हे संस्था एकाच वेळी पण वेगळे मतदान करतात.
- निवडून येण्यासाठी, उमेदवाराला दोन्ही संस्थांमध्ये पूर्ण बहुमत मिळाले पाहिजे.
- सातत्य सुनिश्चित करण्यासाठी, दर तीन वर्षांनी न्यायालयाचा एक तृतीयांश सदस्य निवडला जातो आणि न्यायाधीश पुन्हा निवडीसाठी पात्र असतात.
- ICJ ला रजिस्ट्री, त्याचे प्रशासकीय संस्था द्वारे सहाय्य केले जाते. त्याच्या अधिकृत भाषा इंग्रजी आणि फ्रेंच आहेत.

ICJ मधील भारतीय न्यायाधीश

1. न्यायाधीश दलवीर भंडारी: 27 एप्रिल 2012 पासून न्यायालयाचे सदस्य
2. रघुनंदन स्वरूप पाठक: १९८९-१९९१
3. नागेंद्र सिंग : १९७३-१९८८
4. सर बेनेगल राऊ: 1952-1953

अधिकार क्षेत्र आणि कार्य/ Jurisdiction and Functioning

- ICJ दुहेरी अधिकार क्षेत्रासह जागतिक न्यायालय म्हणून काम करते
- 1. Legal disputes: देशांमधील कायदेशीर विवाद त्यांच्याद्वारे सादर केले जातात (वादग्रस्त प्रकरणे)

2. Requests for advisory opinions: युनायटेड नेशन्स अवयव आणि विशेष एजन्सी (सल्लागार कार्यवाही) द्वारे संदर्भित कायदेशीर प्रश्नांवर सल्लागार मतांसाठी विनंत्या.

निर्णय अंतिम आहे, पक्षकारांना खटल्यासाठी बंधनकारक आहे आणि अपील न करता (जास्तीत जास्त तो अर्थ लावला जाऊ शकतो किंवा, नवीन तथ्य शोधल्यावर, पुनरावृत्ती होऊ शकतो).

Kulbhushan Jadhav case/ कुलभूषण जाधव प्रकरण

- भारतीय नागरिक कुलभूषण जाधव यांच्याविरुद्ध पाकिस्तानी लष्करी न्यायालयाने (कथित हेरगिरी आणि विध्वंसक क्रियाकलापांवर आधारित) फाशीच्या शिक्षेच्या निर्णयाबाबत भारतीय प्रजासत्ताकची तक्रार.
- मे 9, 2018 मध्ये, ICJ ने त्याच्या फाशीच्या शिक्षेला स्थगिती दिली आहे जेव्हा भारताने त्याच्यासाठी न्याय मिळवण्यासाठी संयुक्त राष्ट्र संघासमोर याचिका दाखल केली होती.
- हरीश साळवे हे आंतरराष्ट्रीय न्यायालयामध्ये कुलभूषण जाधव यांचे वकील आहेत

आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना

- आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना (ILO) ने 2019 मध्ये 100 वा वर्धापन दिन साजरा केला.
- ही एकमेव त्रिपक्षीय U.N. एजन्सी आहे. हे 187 सदस्य राज्यांतील सरकारे, नियोक्ते आणि कामगारांना एकत्र आणते, कामगार मानके सेट करण्यासाठी, धोरणे विकसित करण्यासाठी आणि सर्व महिला आणि पुरुषांसाठी सभ्य कामांना प्रोत्साहन देणारे कार्यक्रम तयार करतात.

ILO चा इतिहास

- लीग ऑफ नेशन्सची संलग्न एजन्सी म्हणून व्हर्सायच्या तहाने 1919 मध्ये स्थापना केली.
- 1946 मध्ये संयुक्त राष्ट्रांची पहिली संलग्न विशेष एजन्सी बनली.
- मुख्यालय: जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड
- स्थापना मिशन: सार्वत्रिक आणि शाश्वत शांततेसाठी सामाजिक न्याय आवश्यक आहे.
- आंतरराष्ट्रीय स्तरावर मान्यताप्राप्त मानवी आणि कामगार हक्कांना प्रोत्साहन देते.
- 1969 मध्ये नोबेल शांतता पारितोषिक मिळाले

ILO ची रचना/ Structure of ILO

सरकार, नियोक्ते आणि कामगार प्रतिनिधी यांचा समावेश असलेल्या तीन मुख्य संस्थांद्वारे आयएलओ आपले कार्य पूर्ण करते.

1. आंतरराष्ट्रीय कामगार परिषद/ International Labour Conference
2. नियामक मंडळ/ Governing Body
3. आंतरराष्ट्रीय कामगार कार्यालय/ International Labour Office

ILO ची कार्ये/ The Functions of the ILO

- सामाजिक आणि कामगार समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी निर्देशित समन्वित धोरणे आणि कार्यक्रमांची निर्मिती.
- अधिवेशने आणि शिफारशींच्या स्वरूपात आंतरराष्ट्रीय कामगार मानकांचा अवलंब आणि त्यांच्या अंमलबजावणीवर नियंत्रण.
- सामाजिक आणि कामगार समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सदस्य-राज्यांना सहाय्य.
- मानवी हक्क संरक्षण (काम करण्याचा अधिकार, संघटनेचे स्वातंत्र्य, सामूहिक वाटाघाटी, सक्तीच्या श्रमापासून संरक्षण, भेदभावापासून संरक्षण इ.).
- सामाजिक आणि श्रमिक समस्यांवरील कार्यांचे संशोधन आणि प्रकाशन.

भारत आणि ILO

- भारत हा ILO चा संस्थापक सदस्य आहे आणि तो 1922 पासून ILO नियामक मंडळाचा स्थायी सदस्य आहे.
- भारतात, पहिले ILO कार्यालय 1928 मध्ये सुरू झाले

भारताने आठ-कोर/मूलभूत ILO करार पैकी सहा मंजूर केले आहेत. ही अधिवेशने आहेत:

1. सक्तीचे कामगार करार
 2. सक्तीचे कामगार करार रद्द करणे
 3. समान मोबदला करार
 4. भेदभाव (रोजगार व्यवसाय) करार
 5. किमान वय नियम
 6. बालकामगार कराराचे सर्वात वाईट प्रकार
- भारताने दोन मूलभूत/मूलभूत अधिवेशनांना मान्यता दिलेली नाही, जसे की संघटनेचे स्वातंत्र्य आणि संंमेलन आयोजित करण्याच्या अधिकाराचे संरक्षण, 1948 (क्रमांक 87) आणि संघटित करण्याचा अधिकार आणि सामूहिक सौदेबाजी अधिवेशन, 1949 (क्रमांक 98).
 - ILO च्या अधिवेशन क्र.87 आणि 98 ला मान्यता न देण्याचे मुख्य कारण म्हणजे सरकारी नोकरांवर लादलेले काही निर्बंध.
 - या अधिवेशनांच्या मंजूरीमध्ये सरकारी कर्मचाऱ्यांना काही अधिकार प्रदान करणे समाविष्ट आहे जे वैधानिक नियमांनुसार प्रतिबंधित आहेत, म्हणजे, संप करण्याचा अधिकार, सरकारी धोरणांवर उघडपणे टीका करणे, मुक्तपणे आर्थिक योगदान स्वीकारणे, मुक्तपणे परदेशी संस्थांमध्ये सामील होणे इत्यादी.

नियामक मंडळ/ Governing Body

- श्री अपूर्व चंद्रा, सचिव (कामगार आणि रोजगार) यांची ऑक्टोबर 2020 ते जून 2021 या कालावधीसाठी ILO च्या नियामक मंडळाच्या अध्यक्षपदी निवड झाली आहे.

नियमन मंडळाविषयी:

- ही ILO ची सर्वोच्च कार्यकारी संस्था आहे जी धोरणे, कार्यक्रम, अजेंडा, बजेट ठरवते आणि महासंचालकांची निवड करते.
- ती जिनिव्हा येथे भेटते. हे वर्षातून तीन वेळा भेटते.

महत्वाचे प्रकाशने/Reports

- जागतिक रोजगार आणि सामाजिक दृष्टीकोन/World Employment and Social Outlook (WESO)
- जागतिक वेतन अहवाल /Global Wage Report

आंतरराष्ट्रीय संघटनांची यादी: मुख्यालय आणि प्रमुख

No	आंतरराष्ट्रीय संघटना	मुख्यालय	स्थापना	अध्यक्ष/महासचिव
1	जागतिक अन्न कार्यक्रम	रोम, इटली	1961	डेव्हिड बेसली
2	जागतिक आरोग्य संघटना	जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड	1948	टेड्रोस अँधानोम
3	आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालय	रोम, इटली	2002	न्यायाधीश पिओटर हॉफमान्स्की
4	आंतरराष्ट्रीय न्यायालय	सॅन फ्रान्सिस्को, कॅलिफोर्निया, युनायटेड स्टेट्स	1945	न्यायाधीश जोन ई. डोनोघ्यू
5	आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना	जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड	1919	गाय रायडर CBE

संस्थांचे मुख्यालय लक्षात ठेवण्यासाठी काही युक्त्या

नियम 1: जर कोणत्याही संस्थेचे नाव "जागतिक (World) किंवा आंतरराष्ट्रीय (International)" ने सुरू होत असेल आणि "संस्थेने (Organization)" संपत असेल, तर त्यांचे मुख्यालय "जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड" येथे असेल.

लक्षात ठेवा: [W_O & I_O] ---- जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड

[W_O]

- जागतिक आरोग्य संघटना/World Health Organisation
- जागतिक बौद्धिक संपदा संघटना/World Intellectual Property Organization
- जागतिक हवामान संघटना/World Meteorological Organization
- जागतिक व्यापार संघटना/World Trade Organization

[I_O]- Except IMO

- आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना/International Labour Organization
- रेड क्रॉस संघटनेसाठी आंतरराष्ट्रीय समिती/International Committee for Red Cross Organization
- आंतरराष्ट्रीय मानकीकरण संस्था/International Standardization Organization

नियम 2: ज्यांचे मुख्यालय लंडनमध्ये आहे अशा संस्थांसाठी युक्ती

I Am a Common man in London

- I - आंतरराष्ट्रीय सागरी संघटना/International Maritime Organization (IMO)
- Am - अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनल/Amnesty International
- Common - राष्ट्रकुल/Commonwealth of Nations
- Common - राष्ट्रकुल दूरसंचार संस्था/Commonwealth Telecommunication Organization